Lietas arhīva Nr. CA-0233-21/12
ECLI:LV:ZAT:2021:0715.C73265220.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2021.gada 15.jūlijā

Zemgales apgabaltiesa
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Inese Belicka,
tiesnese Svetlana Maršāne, tiesnese Inese Skudra,
ar tiesas sēdes sekretāri Jeļenu Zitāni,
piedaloties prasītājam /pers. A/, advokātei Dzintrai Zoldnerei, atbildētājam /pers. B/, trešajām personām /pers. C/, SIA /Nosaukums A/ pārstāvim /pers. D/,
izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz būves domājamo daļu, kas Zemgales apgabaltiesā saņemta sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2020.gada 4.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ cēla prasību tiesā pret /pers. B/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz būves domājamo daļu, vēlāk to precizējot.

Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar Latvijas valsts arhīva ģenerāldirekcijas /vieta/zonālā arhīva 2006.gada 4.septembra izziņu prasītājs no paju sabiedrības /Nosaukums B/ par 2655 rubļiem ir izpircis īpašumā garāžu, kas ietilpst būves ar kadastra Nr./kadastra numurs/sastāvā. Būve sastāv no deviņām garāžām (garāžu īpašumiem), adrese ir /adrese A/ (turpmāk – būve). Prasītājs uzskata, ka izpirktā garāža atbilst 1/9 domājamajai daļai no būves. Pārējos astoņus garāžu īpašumus izpirka /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/.

Neskatoties uz to, 1993.gada 15.novembrī starp paju sabiedrību /Nosaukums B/ un /pers. L/ tika noslēgta vienošanās, ar kuru būve formāli tika noformēta uz atbildētāja tēva /pers. L/ vārda. Par šādas vienošanās noslēgšanu prasītājs un pārējie biedri, kas piedalījās būves izpirkšanā, netika informēti.

/datums/ atbildētāja tēvs nomira. Saskaņā ar 2019.gada 31.oktobra mantojuma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc likuma atbildētājs ir mantojis tiesības iegūt būvi īpašumā.

2019.gada 31.oktobrī atbildētājs pie zvērinātas notāres parakstīja apliecinājumu, ar kuru pilnībā atzina prasītāja un pārējo personu, kas piedalījās būves izpirkšanā, īpašuma tiesības.

Prasītājs lūdza tiesu atzīt viņam īpašuma tiesības uz 1/9 domājamo daļu no garāžu būves, kadastra apzīmējums /numurs/, adrese/adrese A/.

[2] Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 4.decembra spriedumu noraidīta pilnīgi /pers. A/ prasība pret /pers. B/ par īpašuma tiesību atzīšanu uz 1/9 domājamo daļu no būves ar kadastra apzīmējumu /numurs/un adresi /adrese A/, no /pers. A/ valsts ienākumos piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 102,28 *euro*.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] 1993.gada 15.novembrī starp paju sabiedrību "/Nosaukums B/" un atbildētāja tēvu /pers. L/ tika noslēgta vienošanās, saskaņā ar kuru paju sabiedrība nodeva /pers. L/ īpašumā pret pajām paju sabiedrībai piederošo mantu - autogarāžas, kas atrodas /adrese B/ (turpmāk – Vienošanās).

Vienošanās likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdēta, nav celts prasījums par Vienošanās atzīšanu par spēkā neesošu.

Lietā nodibināts, ka paju sabiedrības 1992.gada 2.februāra pamatlīdzekļu inventarizācijas sarakstā atsavinātā manta – autogarāžas ir uzskaitīta ar inventāru Nr./numurs/, ko apstiprina liecinieces /pers. M/ liecībās sniegtās ziņas.

[2.2] 2007.gada 10.septembrī, pamatojoties uz Vienošanos un atbildētāja tēva pieteikumu, tika veikta no paju sabiedrības iegūtās mantas - būves inventarizācija un reģistrācija Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā ar kadastra apzīmējumu /numurs/un adresi /adrese C/.

Saskaņā ar aktuālajiem Valsts zemes dienesta kadastra reģistra datiem būves adrese ir /adrese A/. Būves galvenais lietošanas veids - autogarāžas. Būves tiesiskais valdītājs ir /pers. L/.

[2.3] /datums//pers. L/ miris. 2019.gada 31.oktobrī atbildētājs ir apstiprināts mantojuma tiesībās uz mirušā tēva atstāto mantojumu, tostarp uz tiesībām iegūt būvi īpašumā.

Atbildētāja mantojuma tiesības iegūt būvi īpašumā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdētas, nav celta prasība par norādīto tiesību dzēšanu no mantojuma masas.

[2.4] Konstatēts ka pirms zemesgabala atdalīšanas un atsavināšanas būve un zemesgabals bija vienots īpašuma objekts un piederēja atbildētāja tēvam /pers. L/. Taču, tā kā būve netika ierakstīta zemesgrāmatā, tas deva iespēju atsavināt zemesgabalu atsevišķi no būves.

Lietā iesniegts /vieta/ pašvaldības 2019.gada 11.septembra lēmums, ar kuru nolemts piešķirt nekustamajam īpašumam ar kadastra numuru /numurs/nosaukumu /Nosaukums C/, kas sastāv no būves. Norādīts, ka būvei tiek saglabāta adrese /adrese A/.

Tas nozīmē, ka atbilstoši Civillikuma spēkā stāšanās likuma 14.panta ceturtajai daļai būve pašvaldībā ir reģistrēta kā patstāvīgs īpašuma objekts.

Civillikuma 1060.pants paredz, ka prasītājam jāpierāda sava īpašuma tiesība. Šim nolūkam pietiek, ja viņš pierāda, ka patiesi ieguvis šo tiesību tiesīgā kārtā.

Lietā nodibinātie apstākļi par prasītāja piedalīšanos būves izpirkšanā nerada pamatu īpašuma tiesību atzīšanai uz būves domājamo daļu.

Prasītājs cēla prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz būves daļu, pamatojoties uz lietā nodibināto faktu, ka ir piedalījies paju sabiedrībai piederošās būves daļas izpirkšanā ar savām pajām atbilstoši ierakstam paju sabiedrības 1992.-1994.g.dalībnieku reģistrācijas grāmatā, kas prasītāja ieskatā rada viņam īpašuma tiesības uz būves daļu.

Tiesa atsaucas uz Civillikuma 1041. un 1044.pantu un norāda, ka minētās tiesību normas izpratnē īpašuma prasību var celt tikai īpašnieks, tāpēc prasītājam, lai apmierinātu viņa prasību, jāpierāda sava īpašuma tiesība (Civillikuma 1060.pants).

Prasītāja norādītā tiesiskā pamata pietiekamība īpašuma tiesību atzīšanai uz Būves domājamo daļu atbilstoši Civillikuma 3.panta prasībai ir

vērtējuma atbilstoši likumam, kas bija spēkā tad, kad šī attiecība radusies, proti, atbilstoši likumam ,,Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju".

Tiesa konstatēja, ka likuma ,,Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19.pantā noteiktā sabiedrības mantas nošķiršanas kārtība uz Vienošanās noslēgšanas brīdi neparedzēja sabiedrības mantas nošķiršanu domājamās daļās.

Minētā likuma 19.panta piektā daļa (likuma redakcijā uz Vienošanās noslēgšanas brīdi) paredzēja, ja uz nošķiramo objektu pretendē vairāki sabiedrības dalībnieki, rīko izsoli

Tiesas sēdē prasītājs un trešās personas apstiprināja, ka ar atbildētāja tēvu noslēgtā Vienošanās nekad likumā noteiktajā kārtībā netika apstrīdēta.

Lietā nav iegūti pierādījumi prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem, ka prasītājs par 2655 rubļiem būtu izpircis īpašumā garāžu, kas ietilpst būves ar kadastra Nr./kadastra numurs/sastāvā un ka būve sastāv no deviņām garāžām (garāžu īpašumiem).

No būves inventarizācijas lietas telpu grupas eksplikācijā redzams, ka būvei ir tikai viena telpu grupa, būve nav sadalīta garāžu īpašumos, kā arī tajā ir piecas nevis deviņas garāžas.

Apstāklis, ka atbildētājs atzīst celto prasību, kā arī, pieņemot tēva atstāto mantojumu, apliecināja, ka viņam ir zināms, ka būves privatizācijā piedalījās vēl citas personas, tajā skaitā arī prasītājs, nav pietiekams pamats īpašuma atzīšanai prasītājam uz būves domājamo daļu.

Izvērtējot lietā iegūtās ziņas un novērtējot prasītāja īpašuma tiesību prasījuma tiesisko pamatu, tiesa atzina, ka prasība ir noraidāma pilnīgi.

Fakts, ka prasītājs ir piedalījies būves izpirkšanā, veicot savas pajas iemaksu, nav radījis tam īpašuma tiesības uz būves domājamo daļu likuma ,,Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" izpratnē. Minētais ir atzīstams par viņa ieguldījumu citas personas īpašuma, kas, savukārt, rada tiesības uz ieguldītās vērtības izdošanu naudā.

[3] Par Zemgales rajona tiesas 2020.gada 4.decembra spriedumu /pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību, kura pamatota ar turpmāk norādīto.

/pers. B/ nevarēja nostiprināt savas īpašumtiesības uz strīdus būvi – autogarāžu. /pers. B/ nostiprinājums zemesgrāmatā tika atteikts ne prasītāja iesniegtās pretenzijas mantojuma lietā dēļ. Tiesas laikā trešā persona SIA /Nosaukums A/ pārstāvis tiesai apstiprināja, ka viņi kopā ar /pers. B/ ar 1993.gada 15.novembra Vienošanos tika griezušies Zemesgrāmatā un saņēmuši mutisku atteikumu uz šīs Vienošanās pamata reģistrēt strīdus būvi Zemesgrāmatā. Līdz ar to tiesas secinājums, ka prasītāja iesniegtās pretenzijas dēļ /pers. B/ pārtraucis strīdus būves nostiprināšanu Zemesgrāmatā, neatbilst patiesajiem apstākļiem.?

Nesaprotamas kļūst zvērināta notāra mantojuma apliecībā /pers. B/ piešķirtās tiesības iegūt strīdus būvi īpašumā, jo, neesot pašam īpašuma tiesību rašanās pamatam - būves izpirkšanai par pajām likvidējamajā paju sabiedrībā /Nosaukums B/, nav iespējams nekādā veidā iegūt īpašuma tiesības uz būvi. Saskaņā ar Civillikumu un ar 1993.gada likuma ,,Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" noteiktu būvju, ēku izpirkšana par paju sabiedrībā atbilstoši nostrādātajiem gadiem, radīja to tālākās īpašumtiesības un nostiprināšanu Zemesgrāmatā.

Līdz ar to jāsecina, ka Zemesgrāmata, atsakot reģistrēt /pers. B/ uz 1993.gada 15.novembra Vienošanos un 2019.gada 31.oktobra mantojuma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc likuma kā būves īpašuma tiesību dokumentiem, ir nepārprotami norādījusi, ka uz šo dokumenta pamata būvei nav iespējams iegūt īpašumtiesības, kas ir pretrunā ar zvērināta notāra mantojuma apliecībā par tiesībām uz mantojumu pēc likuma, ierakstītajām tiesībām uz būvi. Līdz ar to tiesas secinājums, ka prasītājs nav griezies tiesā par šīs fiktīvās 1993.gada 15.novembra Vienošanās starp likvidējamo paju sabiedrību /Nosaukums B/ un /pers. L/ atzīšanu par spēkā neesošu, nav pamatots ar kādu likumdošanas aktu vai Civillikuma normām. Prasītājam nav jāgriežas tiesā par 1993.gada 15.novembra Vienošanās atzīšanu par spēkā neesošu, jo, nespējot reģistrēt Zemesgrāmatā gan pēc 1993.gada 15.novembra Vienošanās un vēl papildus 2019.gada 31.oktobra mantojuma apliecības, šie dokumenti un punkts /pers. B/ mantojuma apliecībā par mantojuma tiesībām pēc likuma par tiesībām uz īpašumu ir tikai formāli dokumenti, kuriem nav juridiska spēka un Civillikumā paredzētā piepildījuma. Šīs Vienošanās iegūšanas likumīgums un tiesiskums atbilstoši likuma ,,Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" un Civillikumu tiesā ir jāpierāda /pers. B/, bet, kā tas Zemgales rajona tiesas sēdēs ir vairākkārt apliecināts gan no atbildētāja, gan no prasītāja, gan no trešajām personām, tad /pers. L/ nebija par privatizācijas pajām izpircis strīdus būvi, jo, kā liecināja lieciniece /pers. M/, tad /pers. L/ paju nebija un viņš strīdus būves izpirkšanā nepiedalījās, bet būves garāžas daļu par pajām izpirka prasītājs un vēl septiņi paju sabiedrības locekļi, kas arī radīja tiesības uz šīs būves katram savu garāžu jeb uz šodienu būves domājamo daļu.

Līdz ar to arī nav iespējams piekrist tiesas sprieduma 10.3.punktā secinātajam: ,,[..] konstatētie fakti ļauj secināt, ka pirms zemesgabala atdalīšanas un atsavināšanas, Būve un zemesgabals bija vienots īpašuma objekts".

Vērš uzmanību uz to, ka ar 2019.gada 11.septembra /vieta/ pašvaldību zemes lietu komisijas lēmumu ,,Par nosaukuma piešķiršanu" /vieta/ ir piešķirts nosaukums būvei ar kadastra Nr./numurs//Nosaukums D/ pēc adreses /adrese A/. Līdz ar to būvei ir cits nosaukums kā patstāvīgam nekustamam īpašumam.

Arī sprieduma 11.3.daļā tiesa ir atzinusi, ka /vieta/ pašvaldībā būve ar kadastra Nr./numurs/ir reģistrēta kā patstāvīgs īpašuma objekts. Nepiekrīt tiesas interpretācijai par prasītāja un septiņu garāžu līdzīpašnieku un liecinieces /pers. M/ liecībām, ka 1993.gadā nesaprotamu iemeslu pēc, privatizējot ilgstoši lietošanā būvē esošās garāžas, prasītājs un septiņu garāžu līdzīpašnieki ir gatavi nodot visu būvi ar savām garāžām /pers. L/ valdījumā, un bez maz vai jau atdevuši /pers. L/ īpašumā, kurš nav piedalījies šīs būves privatizācijā.

Ne prasītājs, ne kāds no septiņām personām, kas par savām pajām izpirka savas garāžas un līdz ar to būvi kopumā, nekad nav rakstījuši kādus oficiālus vai neoficiālus iesniegumus /pers. L/ vai likvidējamai paju sabiedrībai /Nosaukums B/, bijuši kādās sapulcēs un nolēmuši nodot /pers. L/ valdījumā savas privatizētās garāžas. Tiesai par šo faktu nav iesniegti ne šie iesniegumi, nedz sapulču protokoli vai kādi citi dokumenti. Lieciniece/pers. M/ tiesā tikai izteica minējumu, ka kaut kāda sanākšana par šo tēmu ir bijusi. Visi astoņi autogarāžu lietotāji pa šiem gadiem ļoti daudzas reizes ir sanākuši, lai apspriestu dažādus saimnieciskas dabas jautājumus, kurus ir izdevies atrisināt vai nav, bet nekad nav organizējuši juridiskas dabas sapulci ar iesniegumiem, protokoliem un nopietniem lēmumiem.

Apstrīd sprieduma 13.1 norādīto, ka būve tika nodota /pers. L/. Vienošanās par objekta nodošanu īpašumā ir galīgais dokuments par īpašuma nodošanu. Likvidējamā paju sabiedrība /Nosaukums B/ nekādi nevarēja nodot būvi īpašumā /pers. L/ bez rakstiskas atteikšanās no prasītāja un pārējo garāžu līdzīpašnieku privatizācijas rezultātā iegūtajām tiesībām uz garāžu īpašumtiesībām un viņu rakstiskas piekrišanas. Vienošanās, lai tā būtu atbilstoša likumam par zvejnieku kolhozu un lauksaimniecības uzņēmumu privatizāciju, likumīga un tiesiska, vajadzēja būt trīspusējai, proti, no vienas puses likvidējamā paju sabiedrība /Nosaukums B/, no otras /pers. L/ un no trešās puses astoņi privatizēto garāžu īpašnieki, atsakoties no savām izpirkuma tiesībām par labu /pers. L/.

Faktiski bija pilnīgi cita situācija. Arī astoņi garāžu īpašnieki vēlējās izpirkt zemi zem būves kopumā, bet, viņiem nezinot, zemes gabalu /pers. L/ uzdāvināja SIA /Nosaukums A/ un līdz ar to prasītājs un pārējie garāžu īpašnieki zaudēja pirmpirkuma tiesības uz zemi zem viņu garāžām. Tāpat /pers. L/ un SIA /Nosaukums A/ bez prasītāja un pārējo garāžu īpašnieku ziņas ir veikusi inventarizāciju viņu būvē un garāžās, un par šo veikto inventarizāciju garāžās prasītājs un pārējie garāžu īpašnieki uzzināja tikai Zemgales rajona tiesas sēdēs, kad SIA /Nosaukums A/ pārstāvis šo inventarizācijas lietu uzrādīja tiesai un pēc sava ieskata tiesai izskaidroja būves plānojumu un garāžu skaitu un izvietojumu. Prasītājs uzskata, ka SIA /Nosaukums A/ ir vēlējies vienkārši atņemt būvi un garāžas, to piesavinoties sev.

Nedz prasītājs, ne pārējie septiņi garāžu īpašnieki netika pieaicināti pie /pers. L/ un SIA /Nosaukums A/ un VZD /vieta/ biroja veiktās

inventarizācijas, un SIA /Nosaukums A/, kurš tika veicis būves telpas daļas norobežojumu, radīja šo priekšstatu par it kā piecām garāžām, kas nekādā veidā neatbilst tam telpu plānojumam, pēc kura 1993.gada izpirka savas garāžas un kas prasītājam dod tiesības arī uz domājamo daļu.

Lūdz apelācijas instances tiesu apmierināt prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz 1/9 domājamo daļu no nekustamā īpašuma - būves ar kadastra Nr./numurs/, nosaukumu /Nosaukums D/, pēc adreses /adrese A/.

[4] No trešajām personām /pers. N/ (lietas 135.lapa), /pers. O/ (lietas 137.lapa), /pers. F/ (lietas 138.lapa), /pers. E/ (lietas 139.lapa), /pers. K/ (lietas 140.lapa) saņemti iesniegumi, kuros lūdz lietu izskatīt bez viņu piedalīšanās tiesas sēdē.

Tiesa, ņemot vērā lietas dalībnieku viedokli, atzina, ka ir iespējams lietu skatīt bez neieradušos trešo personu piedalīšanās tiesas sēdē.

[5] Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājs /pers. A/ prasību un apelācijas sūdzību uzturēja, sniedza paskaidrojumus atbilstoši prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādītajam.

Atbildētājs/pers. B/ piekrita apelācijas sūdzībai, atzina prasību, sniedza paskaidrojumus.

Trešās personas SIA /Nosaukums A/ pārstāvis /pers. D/ piekrita apelācijas sūdzībai, sniedza paskaidrojumus

Trešā persona /pers. C/ piekrita apelācijas sūdzībai, sniedza paskaidrojumus.

Motīvu daļa

[6] Apelācijas instances tiesa, izvērtējusi pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka prasība par īpašuma tiesību atzīšanu uz 1/9 domājamo daļu no nekustamā īpašuma - būves ar kadastra Nr./numurs/, adrese /adrese A/, ir noraidāma, apelācijas sūdzība nav pamatota.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts sūdzībā.

Prasītājs/pers. A/ pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzējis pilnībā. Atbildētājs pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējis.

[8] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2020.gada 4.decembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc Zemgales apgabaltiesa pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai šajā daļā un līdz ar to atzīst, ka Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā nav nepieciešams norādīt.

[9] Civilprocesa likuma 430.panta trešajā daļā noteikts, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pušu starpā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem, kas norādīti pirmās instances tiesas spriedumā un atreferēti šī sprieduma 2.1 - 2.3 punktā.

[10] Prasītāja apelācijas sūdzība nav pamatota sekojošu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Latvijas valsts arhīva ģenerāldirekcijas /vieta/ zonālā arhīva 2006.gada 4.septembra izziņu (lietas 11.lapa) paju sabiedrības /Nosaukums B/ dalībnieku reģistrācijas grāmatā ir ieraksts, ka prasītājs /pers. A/ piedalījās garāžas iegādē ar savu paju 2655 rubļiem.

Uz minētās izziņas pamata prasītājs lūdza tiesu atzīt viņam īpašuma tiesības uz 1/9 domājamo daļu no garāžu būves, kadastra apzīmējums /numurs/, adrese/adrese A/.

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta kadastra reģistra datiem būves adrese ir /adrese A/. Būves galvenais lietošanas veids - autogarāžas. Būves tiesiskais valdītājs ir /pers. L/ (lietas 52.-53. lapa).

Prasītājs uzskata, ka ir izpircis īpašumā garāžu, kas ietilpst būves ar kadastra Nr./kadastra numurs/sastāvā, būve sastāv no deviņām garāžām (garāžu īpašumiem), viņa izpirktā garāža atbilst 1/9 domājamajai daļai no būves.

Prasība par īpašuma tiesību atzīšanu pamatota ar prasītāja dalību paju sabiedrības privatizācijā, prasības pieteikumā prasītājs atsaucies uz Civillikuma normām par īpašuma iegūšanu ar ieilgumu un īpašuma prasību (Civillikuma 999., 1044.pantiem).

[11] Civillikuma 1006.pants nosaka, ka valdījumam, lai tas dotu tiesību iegūt kādu lietu par īpašumu ar ieilgumu, jābalstās uz tāda tiesiska pamata, kas jau pats par sevi varētu piešķirt īpašuma tiesību, bet kam attiecīgā gadījumā sevišķa šķēršļa dēļ īpašuma iegūšana nav tūliņ sekojusi.

Civillikuma 1009.pants noteic, ka tiesiskam darījumam, kas ir par valdījuma pamatu (1007.p. 2.pk.), jābūt pašam par sevi derīgam un ietērptam šādiem darījumiem noteiktā formā.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija lēmuma „Par Latvijas Republikas 1991. gada 21. jūnija likuma „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19.panta piemērošanu" 2.punkts noteica, ka par nošķiramā objekta īpašnieku uzskatāma fiziskā vai juridiskā persona, kas noslēgusi ar statūtsabiedrību pagasta valdē vai pie notāra apstiprinātu vienošanos par mantas nošķiršanu.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājs ar paju sabiedrību /Nosaukums B/ nav noslēdzis vienošanos par mantas nošķiršanu.

Lietā iesniegta 1993.gada 15.novembra vienošanās starp paju sabiedrību /Nosaukums B/ un /pers. L/ par autogarāžas nodošanu īpašumā par pajām (lietas 8.lapa). Minēta vienošanās nav apstiprināta pagasta valdē vai pie notāra. Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka /pers. L/ būtu norēķinājies ar pajām par minēto objektu.

Tātad no lietā iesniegtajiem pierādījumiem izriet, ka nekustamo īpašumu par pajām uz vienošanās pamata ir izpirkusi cita persona, bet prasītājs ir iemaksājis pajas, nenoslēdzot likumā noteiktajā kārtībā vienošanos.

Civillikuma 1060.pants paredz, ka prasītājam jāpierāda sava īpašuma tiesība. Šim nolūkam pietiek, ja viņš pierāda, ka patiesi ieguvis šo tiesību tiesīgā kārtā.

Lietā nodibinātie apstākļi par prasītāja piedalīšanos būves izpirkšanā nerada pamatu īpašuma tiesību atzīšanai uz būves domājamo daļu.

Likuma „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19.pantā noteiktā sabiedrības mantas nošķiršanas kārtība uz vienošanās noslēgšanas brīdi neparedzēja sabiedrības mantas nošķiršanu domājamās daļās.

Minētā likuma 19.panta piektā daļa (likuma redakcijā uz vienošanās noslēgšanas brīdi) paredzēja, ja uz nošķiramo objektu pretendē vairāki sabiedrības dalībnieki, rīko izsoli

Civillikuma 2014.pants noteic, kad pirkuma maksai izlieto nevis pircēja paša, bet svešu naudu, tas negroza tās nozīmi, un pirktā lieta pāriet pircēja, bet nevis viņa kreditora mantā.

Lietā nav strīda par to, ka paju sabiedrības /Nosaukums B/ un /pers. L/ 1993.gada 15.novembra vienošanās par garāžas nodošanu īpašumā /pers. L/ par pajām likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdēta.

Tādejādi tiesa atzīst, ka prasītāja veiktā paju iemaksa /pers. L/ noslēgtā darījuma izpildei nerada prasītājam īpašuma tiesību iegūšanai nepieciešamo tiesisko pamatu.

[12] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam par to, ka no būves inventarizācijas lietas telpu grupas eksplikācijas redzams, ka būvei ir tikai viena telpu grupa, būve nav sadalīta garāžu īpašumos (lietas 87.-91.lapa). Līdz ar to nav pamatots arī prasītāja arguments par to, ka viņš būtu ieguvis 1/9 domājamo daļu no būves.

Minētais domājamās daļas aprēķins ir tikai prasītāja pieņēmums, kas nav pamatots ar pierādījumiem lietā.

[13] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka /pers. B/ nevarēja nostiprināt savas īpašumtiesības uz strīdus būvi – autogarāžu, kā arī iebilst pret atbildētāja mantojuma apliecībā norādīto par atbildētāja tiesībām uz būvi.

Tiesa atzīst, ka šim apstāklim nav tiesiskas nozīmes lietā, jo lietā strīda priekšmets ir īpašuma tiesību atzīšana prasītājam, nevis atbildētājam.

Tikai tas apstāklis vien, ka atbildētājs nav nostiprinājis īpašuma tiesības uz būvi, nav pamats celtās prasības apmierināšanai. Ievērojot likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 22.pantā noteikto - ja nostiprinājuma lūdzējs nevar iesniegt šā likuma 21.pantā minētos dokumentus, par nostiprinājuma pamatu var būt tiesas spriedums, ar kuru atzītas viņa īpašuma tiesības, tādejādi personai ir tiesības vērsties tiesā ar prasību par īpašuma tiesību atzīšanu.

[14] Prasītājs apelācijas sūdzībā norādījis, ka, neesot pašam īpašuma tiesību rašanās pamatam - būves izpirkšanai par pajām likvidējamajā paju sabiedrībā /Nosaukums B/, atbildētājam nav iespējams nekādā veidā iegūt īpašuma tiesības uz būvi. Saskaņā ar Civillikumu un ar 1993.gada likuma „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" noteiktu būvju, ēku izpirkšana par paju sabiedrībā atbilstoši nostrādātajiem gadiem radīja to tālākās īpašumtiesības un nostiprināšanu Zemesgrāmatā.

Tiesa jau norādīja iepriekš, ka lēmuma „Par Latvijas Republikas 1991.gada 21.jūnija likuma „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19.panta piemērošanu" 2.punkts noteica, ka par nošķiramā objekta īpašnieku uzskatāma fiziskā vai juridiskā persona, kas noslēgusi ar statūtsabiedrību pagasta valdē vai pie notāra apstiprinātu vienošanos par mantas nošķiršanu.

Prasītājs šādu vienošanos nav noslēdzis.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija lēmuma „Par Latvijas Republikas 1991. gada 21. jūnija likuma „Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" 19. panta piemērošanu" 5.punkta otrā daļa noteica, ka sabiedrības dalībniekam ir tiesības iesniegt pieteikumu objekta nošķiršanai arī tad, ja viņam piederošās kapitāla daļas nesedz pilnu objekta vērtību, bet sabiedrība nepiekrīt pieņemt citu norēķinu līdzekli. Pilna objekta vērtība pretendentam ir jāsedz objekta nošķiršanas brīdī, līdz tam iegādājoties kapitāla daļas vai piesaistot objekta nošķiršanā citus sabiedrības dalībniekus.

Tātad no lietas apstākļiem izriet, ka prasītājs samaksājis ar savām pajām par /pers. L/ nošķirto objektu.

Līdz ar to pamatots ir pirmās instances tiesas secinājums, kuram pievienojas arī apelācijas instances tiesa, ka prasītāja veiktais norēķins ar pajām atzīstams par ieguldījumu citas personas īpašumā, kas rada tiesības uz ieguldītās vērtības izdošanu naudā, nevis īpašuma tiesības.

Lieciniece/pers. M/ pirmās instances tiesā liecināja, ka strādājusi paju sabiedrībā /Nosaukums B/ par galvenā grāmatveža vietnieci un piedalījās privatizācijas komisijā. Prasītājs un trešās personas - paju īpašnieki vienojās, ka garāžu komplekss tiks privatizēts uz /pers. L/ vārda, kurš arī noslēdza vienošanās ar paju sabiedrību par visa garāžas objekta privatizāciju. /pers. L/ pašam paju nebija. Kad visas pajas bija savāktas, tika noslēgta vienošanās par privatizāciju, kas ir pēdējais dokuments (lietas 107.lapa).

Pats prasītājs pirmās instances tiesā atzina, ka garāžas būve tika noformēta uz vienu cilvēku, visi lietoja, tajā laikā pretenziju par to nebija, /pers. L/ bija atslēdznieks, arī tur strādāja, prasītājs piekrita, lai ir noformēts uz viņu. Tikai vēlākos gados radās strīdi, jo /pers. L/ bija kā īpašnieks. Paju sabiedrībai pretenzijas neizteica par to, ka viss objekts tika noformēts uz vienu personu. /pers. L/ pašam paju nebija, par viņu samaksāja /pers. K/ (lietas 107.-108.lapa, 04.11.2020. tiesas sēdes skaņas ierakstā no *00:51:17*).

Gan ar liecinieces liecību, gan paša prasītāja paskaidrojumiem apstiprinās, ka starp prasītāju un trešajām personām bija mutiska vienošanās par to, ka garāžas būvi privatizē /pers. L/.

[15] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka likvidējamā paju sabiedrība /Nosaukums B/ nevarēja nodot būvi īpašumā /pers. L/ bez rakstiskas atteikšanās no prasītāja un pārējo garāžu līdzīpašnieku privatizācijas rezultātā iegūtajām tiesībām uz garāžu īpašumtiesībām un viņu rakstiskas piekrišanas, vienošanās bija jābūt trīspusējai, proti, no vienas puses likvidējamā paju sabiedrība "/Nosaukums B/", no otras /pers. L/ un no trešās puses astoņi privatizēto garāžu īpašnieki, atsakoties no savām izpirkuma tiesībām par labu /pers. L/.

No pierādījumiem lietā un pušu paskaidrojumiem izriet, ka vienošanās noslēgšanas brīdī starp pusēm nebija strīdu par to, ka garāžu privatizēs /pers. L/, bet citas personas samaksās ar savām pajām par šo darījumu.

Pirmās instances tiesa pareizi atzinusi, ka 1993.gada 15.novembra vienošanās ir spēkā esoša, un neviena no pusēm to nav apstrīdējusi.

Tiesa noraida apelācijas sūdzībā izteiktos iebildumus par to, ka vienošanās ir spēkā neesoša, jo tā ir tikai formāls dokuments, kuram nav juridiska spēka un likumos, konkrēti Civillikumā paredzētā piepildījuma.

Lietā nav apstrīdēts, ka vienošanās ir bijusi noslēgta, nav apstrīdēts vienošanās autentiskums. Tikai prasītāja iebildumi vien nav pamats vienošanās atzīšanai par spēkā neesošu. Turklāt prasītājs pats atzinis, ka visu laika periodu nevienai no personām, kuras samaksāja ar pajām par objektu, nebija iebildumu, ka objekts tika privatizēts uz /pers. L/ vārda. Tikai pēdējo gadu laikā starp pusēm sākās strīdi.

Ņemot vērā visu norādīto, tiesa atzīst, ka prasības apmierināšanai nav tiesiska pamata, līdz ar to prasība noraidāma.

[16] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa prasību noraidījusi pamatoti, pilnīgi un vispusīgi izvērtējusi pierādījumus lietā, bet apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt par pamatu prasības apmierināšanai.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

No lietas materiāliem redzams, ka ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi lietā ir 105,48 *euro* pirmās instances tiesā un 8,64 *euro* apelācijas instances tiesā, prasītājs samaksājis tiesas izdevumus 3,20 *euro* un 102,28 *euro* (lietas 120., 126.lapa). Līdz ar to, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta otrajā daļā noteiktajam, no prasītāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,64 *euro*.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmo daļu un Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otro daļu daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu prasītājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.- 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt pilnīgi /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību pret /pers. B/, /personas kods/, par īpašuma tiesību atzīšanu uz 1/9 domājamo daļu no būves ar kadastra apzīmējumu /numurs/un adresi /adrese A/.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,64 *euro*.

Noteikt, ka spriedums daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts ienākumos labprātīgi izpildāms 60 dienu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Noteikt, ka valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama norēķinu kontā: saņēmējs - Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, Antonijas iela 6, Rīga, saņēmēja iestāde - Valsts kase, Konta Nr.LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis - kods 21499, personas dati, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (samaksas kvīts iesniedzama Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles

tiesu namā).

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2021.gada 15.jūlijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Belicka
Tiesnese S.Maršāne
Tiesnese I.Skudra